

I.DÜNYA SAVAŞI

ve BALKANLAR

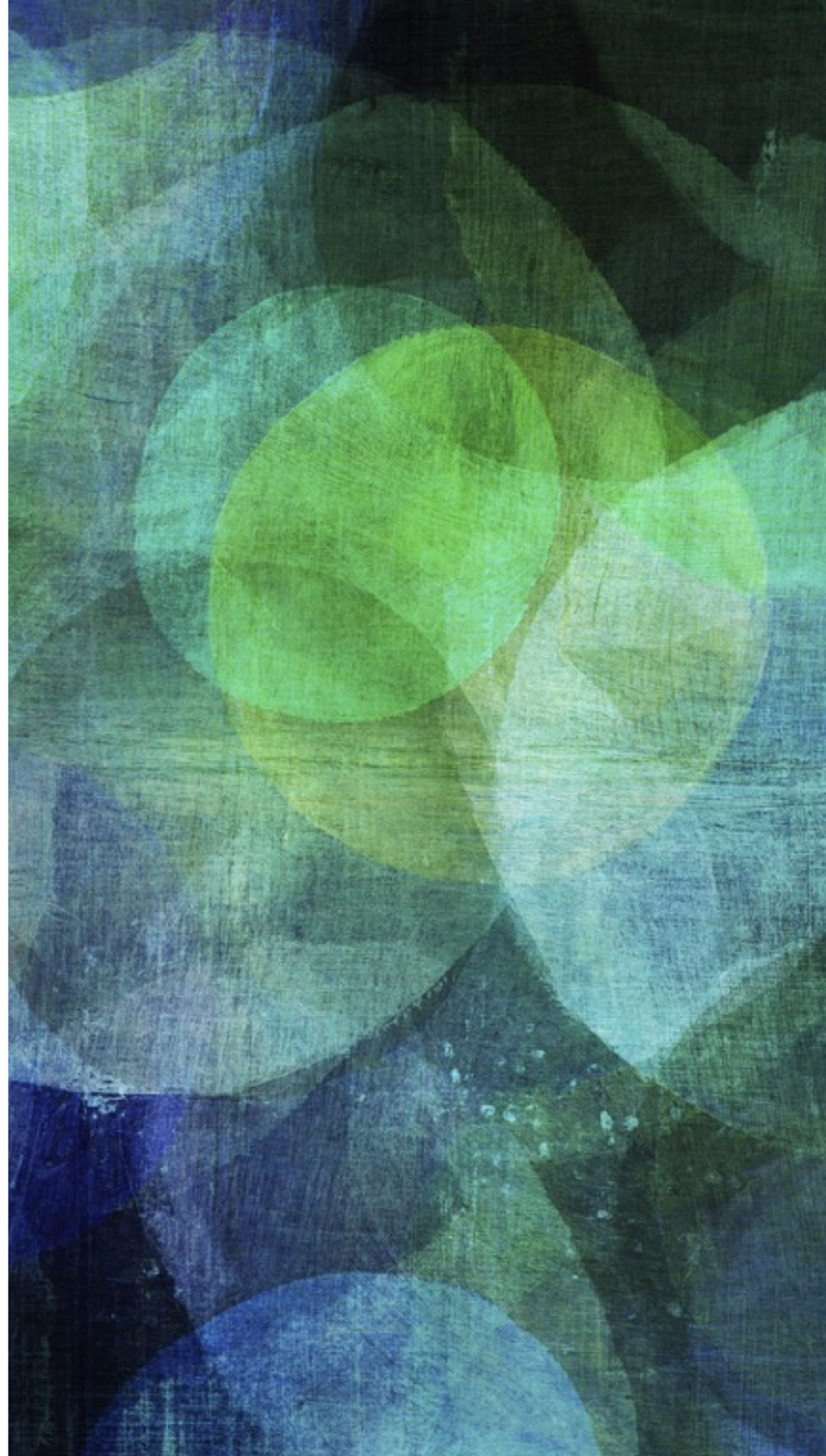
İKİNCİ WİLHELM'İN DEĞİŞEN RUSYA POLİTİKASI

- 1890 Bismarck'ın görevden alınması
- Rusya'nın Güvence Antlaşması'nın yenilenmesi talebinin reddedilmesi
- 1892 Rusya'nın Fransa ile gizli askeri antlaşma imzalaması
- Bismarck'ın Balkanlar'da Avusturya-Macaristan ve Rusya arasında kurmaya çalıştığı denge derinden sarsılır.

- Üç İmparatorlar Ligi'nin sona ermesi
- II Wilhelm'in Osmanlı Devleti'ne yaklaşması. İstanbul'a ilk ziyareti tahta geçtikten 1 yıl sonra 21 Ekim 1889'da gerçekleşir. Bismarck bu ziyarete itiraz etmiştir. İkinci ziyareti 5 Ekim 1898'de. Şam ve Kudüs'e de gider.
- II. Wilhelm'in Avusturya-Macaristan'da Arşidük Ferdinand ile yakın ilişkisi

.....

ALMAN ÇEŞMESİ

II WİLHELM'İN İKİNCİ ZİYARETİ SONRASI HEDİYE OLARAK YAPILMIŞTIR 1901

-
- .....
- İngiltere’de Liberal Parti iktidarı 1905.
  - Edward Grey ve Balkan Komitesi
  - 1903 Sırbistan’da askeri darbe ve Karacorcevic hanedanının dönüşü. Sırbistan’ın Avusturya - Macaristan ilişkileri bozulur ve Rusya ile yakınlaşma başlar.
  - 1907 Rus-İngiliz Antantı ve 1908 Reval görüşmesi

BOSNA - HERSEK 'İN İLHAKI

1908

- Osmanlı Devleti'nde iç karışıklıklar ve Meşrutiyet İlanı
- İzvolski'nin Boğazlar üzerinde kontrol için yürüttüğü diplomasi
- Bosna-Hersek'in ilhakı
- Bulgaristan'ın bağımsızlık ilanı
- Avusturya-Macaristan ile Rusya gerilimi

- .....
- İkinci Balkan Savaşı ve Bulgaristan'ın revziyonizme kayışı: Sırbistan, Romanya ve Yunanistan karşıtı yeni konumu
  - Rusya - Sırbistan yakınlaşması ve “Ujedinjenje ili Smrt” gizli örgütü. Siyah El - Birleşme ya da Ölüm

Saraybosna Suikasti

- Franz Ferdinand'ın Macaristan'ı dengeleyecek bir Slav krallığı düşüncesi
- Narodno Odbrana (Ulusal Savunma) örgütü ve suikast planı
- Franz Ferdinand'ın Saraybosna ziyareti ve 28 Haziran 1914 suikasti

-
- 23 Temmuz 1914 Avusturya-Macaristan'ın Sırbistan'a ultimatomu ve Sırbistan ile diplomatik ilişkileri keser. 25 Temmuz Sırbistan seferberlik ilan eder. Avusturya-Macaristan seferberlik ilan eder.
  - Fransız Cumhurbaşkanı Poincaré ve başbakan Viviani'nin Petersburg ziyareti 20-23 Temmuz.
  - 28 Temmuz Avusturya-Macaristan'ın Sırbistan'a savaş ilanı. Avusturya ordusu Belgrad'a girer.
  - Rusya tam seferberlik ilan eder.

➤ Almanya'nın Rusya'ya ultimatomu ve 1 Ağustos savaş ilanı

.....

- .....
- Yunanistan savaş başlar başlamaz Ekim 1914'te Kuzey Epir'i işgal etti.
  - İtalya'da Aralık 1914'te Avlonya'ya çıktı ve işgali güney Arnavutluğa doğru genişletti.

-
- Avusturya-Macaristan, Sırbistan üzerinden gelişen ve ülkesindeki Slavları hedefleyen siyasi hareketleri kesin ve kalıcı biçimde sonlandırmak eğilimindedir.
  - Özellikle Katolik Slavları da kapsayan Yugoslavya fikrinden çok büyük bir rahatsızlık duymakta ve tehdit algılamaktadır.
  - Avusturya-Macaristan, diğer Balkan devletleriyle işbirliği içinde Sırbistan'ı küçültmek ve tamamen kendine bağımlı hale getirmeyi amaçlamaktadır.
  - Bu konuda Rusya'nın tepkisini önlemek için Almanya'ya ihtiyacı vardır.

-
- Avusturya-Macaristan için Bulgaristan kritik bir önem taşımaktadır.
  - Avusturya-Macaristan; Bulgaristan'a ..... Sırbistan Makedonyasını vermeyi planlamaktadır.
  - Sırbistan'ın giderek benimsediği Yugoslav projesi, Avusturya-Macaristan kadar Bulgaristan'ı da rahatsız etmektedir.
  - Bulgaristan, Makedonya üzerindeki kontrolü için bu tür bir gelişmeyi riskli görmektedir.
  - Sırbistan, buna karşılık Bulgaristan'a slav kardeşliği fikri ile yakınlaşmaya çalışmıştır.
  - Sırp Başbakanı Pasic Bulgaristan'a Yugoslavya'ya federal ya da konfederal bazda dahil olmasını önermiştir.

➤ Almanya - Osmanlı Devleti İttifak Antlaşması 2 Ağustos 1914.....

Avusturya-Macaristan ile Rusya savaşı ve savaşa Almanya'da dahil olursa Osmanlı Devleti savaşa katılacaktır.

Enver Paşa'nın emriyle Amiral Souchon 29-30 Ekim 1914 gecesini Karadeniz'e açıldı ve Odessa ile Sivastopol limanlarını topa tuttu. Osmanlı savaşa dahil oldu.

-
- Avusturya-Macaristan'ın 3 ordusu 12 Ağustos 1914'te Drina nehrini geçip Belgrad'a ilerliyor.
.....
  - Ancak Rusya ile Galiçya cephesi açılınca Avusturya-Macaristan, 18 Ağustos'ta bir ordusunu kuzeye kaydırmak zorunda kalıyor. Osmanlı Devleti de Galiçya cephesine Avusturya-Macaristan yanınca dahil oldu.
  - İki tarafın da büyük kayıplar vermesine rağmen savaş bir neticeye ulaşmadı.
  - Savaş devam ederken Sırp Meclisi 7 Aralık 1914'te Niş Deklarasyonunu kabul etti.
  - Tüm Sırp, Hırvat ve Slovenlerin özgürlüğü ve birliği siyasal hedef olarak ortaya konuldu.

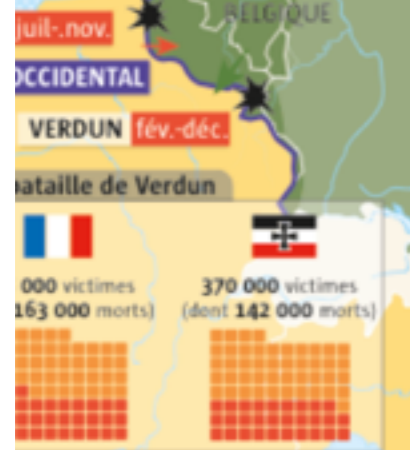
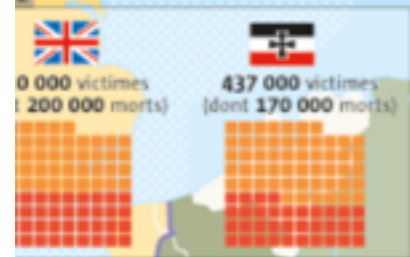

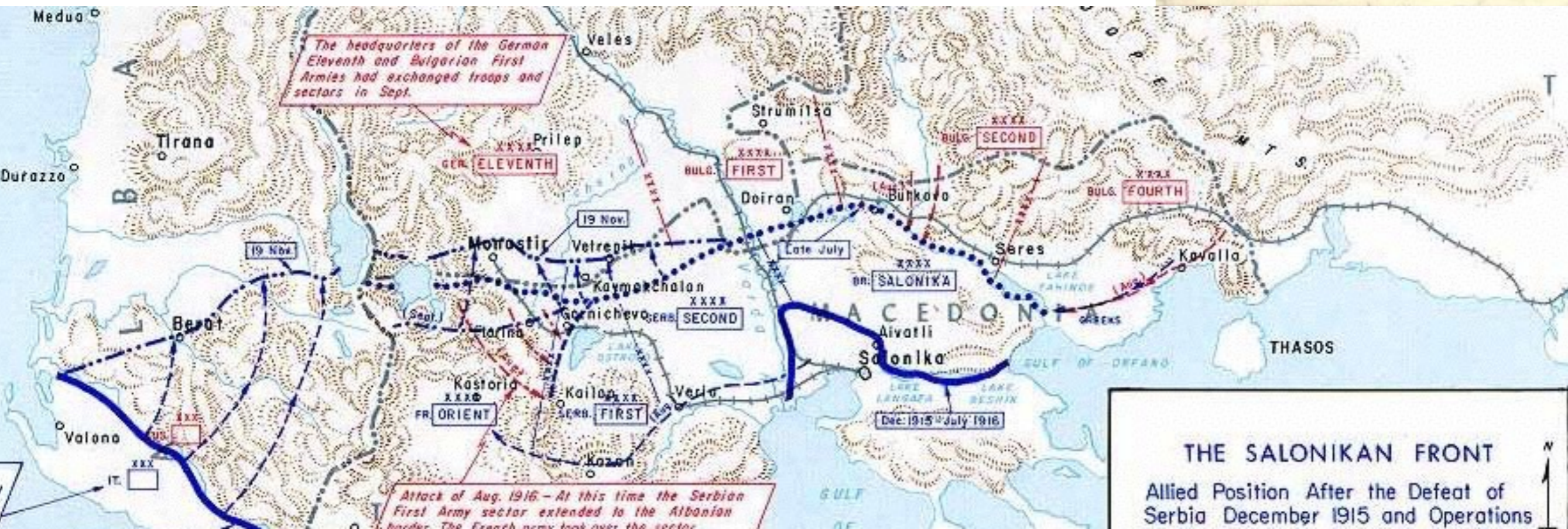
- Sırbistan'ın işgal edilebilmesi için Bulgaristan'ın savaşa girmesi gerektiği anlaşıldı.
.....
- Müttefiklerin Çanakkale yenilgisi ve Bulgaristan'a Makedonya'nın önerilmesi
- 6 Eylül 1915, Bulgaristan Almanya ve Avusturya-Macaristan ile ayrı antlaşmalar imzalıyor.
- Aynı tarihte Bulgaristan - Osmanlı Devleti arasında da bir antlaşma imzalanıyor. Meriç'in batısında bulunan Dimetoka Bulgaristan'a bırakılıyor.
- 12 Ekim 1915 Bulgaristan Sırbistan'a savaş ilan ediyor.

- Yunan Başbakanı Venizelos'un İngiltere ile savaşa katılmak için görüşmeleri ve Yunan iç siyasetinde Venizelos Kral Konstantin çatışması.
- 5 Ekim 1915'te İngiliz ve Fransız birlikleri denizden Selanik'e çıkarma yapıyor ve işgal ediyor.
- Bulgaristan'ın Sırbistan'a saldırması üzerine İngiltere için Yunanistan'ı savaşa sokmaktan başka çare kalmıyor. Yunan Kralı Konstantin'in Alman yanlısı politikasına karşı İngiltere'de Liberal Hükümet, Yunanistan Liberal Partisi ve lideri Venizelos üzerinden karşı bir hareketi destekliyor.
- Bulgaristan ve Avusturya-Macaristan'ın Sırbistan harekatı başarılı oluyor. Sırbistan savaş dışı kaybediyor ve Sırp orduları büyük kayıplar vererek Adriyatik Denizi'ne doğru çekiliyor.
- 1915 sonu itibariyle Sırbistan Makedonyasında Bulgaristan kontrolü sağlanmıştır.

- Ekim 1915'te, Bulgar ordusu Niş ve Üsküp üzerene iki ayrı cepheden saldırıya geçiyor.
- Kuzeyde de Avusturya-Macaristan ve Almanlar Belgrad'a saldırıyor.
- Sırp ordusu Bulgar ordusuna karşı yenildi ve Adriyatik Denizi'ne doğru (Arnavutluk ve Karadağ) çekildi. Denize ulaşan birlikler Korfu Adası'na aktarıldı.
- Ocak 1916 Avusturya-Macaristan birlikleri Karadağ'ı işgal etti ve Karadağ Kralı Nikola İtalya'ya kaçtı.
- Avusturya-Macaristan birliklerinin güneye İtalya'nın kontrolündeki Arnavutluğa ilerlemesi ve işgali.
- 1916 Şubat ayı itibariyle Bulgar saldırısından kurtulan Sırp birlikleri Selanik'e getirildi.
- Ağustos 1916 Venizelos'un askeri darbesi, iç karışıklıklar ve 1917'de Kral Konstantin'in devrilmesi.
- Yunanistan üzerinden Bulgaristan'a karşı Makedonya cephesi açıldı.

- Eylül 1916'dan itibaren Yunanistan'ın kuzeyinde Makedonya cephesi.
.....
- Bulgaristan'ın saldırısı ve Fransız-İngiliz birliklerinin karşı saldırısı.
- Selanik'e taşınmış olan Sırp birlikleri de Bulgaristan'a karşı savaşa dahil oldu.
- İtalya'da Yunanistan üzerinden güney Arnavutluğa tekrar girdi.
- Eylül 1916'dan itibaren Romanya da Transilvanya karşılığında savaşa dahil olmaya ikna ediliyor. Romanya Transilvanya'ya saldırdı.
- Romen ordusu Alman ordusuna karşı yeniliyor ve çekiliyor. Savaş 1916 ve 1917 boyunca devam etti.

- Kasım 1917 Rusya'da Bolşevik Devrimi ve Rusya savaş dışı kalıyor.
- 3 Mart 1918 Brest-Litovsk Antlaşması
- 7 Mayıs 1918 Bükreş Antlaşmasıyla Romanya savaş dışı kalıyor. Güney Dobruca'yı Bulgaristan'a veriyor. Besarabya ile birleşiyor. Petrolün kontrolü Almanya'ya veriliyor.
- Eylül 1918'de Makedonya cephesinde İngiliz, Fransız, İtalyan, Yunan ve Sırp birlikleri Vardar Ovası'nda Bulgaristan'a karşı saldırıya geçiyor.
- Bulgaristan'da savaş karşıtı ayaklanma ve iç karışıklıklar. Stambolisky ve Radomir Ayaklanması
- 29 Eylül 1918 Selanik Ateşkes Antlaşmasıyla Bulgaristan savaş dışı kalıyor.
- Ekim 1918 Bulgaristan'da Kral Ferdinand oğlu Boris'e tahtı bırakıyor.

.....

- 29 Eylül 1918 Bulgaristan savaştan çekiliyor.
- 30 Ekim 1918 Osmanlı Devleti savaştan çekiliyor.
- Savaşı kaybeden Avusturya-Macaristan'ın içinde önce Hırvat-Sloven ve Sırlar birleşiyor.
- İtalya'nın Dalmaçya üzerinde artan tehdidi ve Sırp Krallığının baskısıyla Hırvatlar ve Slovenler Sırp Krallığı ve Karadağ ile birleşmek zorunda kalıyorlar.
- Hırvatlar ve Slovenler Sırp Kralı Peter Karacorcevic'in krallığını da kabul etmek zorunda kaldılar.
- 1 Aralık 1918 Sırp-Hırvat-Sloven Krallığı ilan ediliyor.

Sırp-Hırvat-Sloven Krallığı: Sırlar ve Hırvatlar Arasındaki Sorunlar ve Krallığın Yıkılışı (1918-1929)^(*)

Serbian-Croatian-Slovenian Kingdom: Problems
between Serbs and Croats and the Fall of The
Kingdom (1918-1929)

Mevlit ÖZÇELİK^(**)

-
- Paris Konferansı Ocak 1919
  - Bulgaristan ile 27 Kasım 1919 Neuilly Antlaşması
  - Bulgaristan, Savaş öncesi sahip olduğu toprakların bir kısmını da kaybediyor. Batı Trakya'yı Yunanistan'a ve Strumica'yı Sırp-Hırvat-Sloven Krallığına bırakmak zorunda kaldı.
  - Batı Trakya'nın kaybıyla Bulgaristan'ın Ege Denizi'ne çıkış imkan ortadan kalktı.

Ankara Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi

Sayı: 60, Bahar 2017, s. 91-118

Makalenin geliş ve kabul tarihleri: 19.01.2017-06.03.2017

**NEUİLLY BARIŞ ANTLAŞMASI VE
BULGARİSTAN-YUNANİSTAN NÜFUS
MÜBADELESİ (1919-1927)**

İbrahim KAMİL*